

Vodopad Skakavac

Vodopad Skakavac, površine 4 ha, u kategoriji «rezervata prirode», lokalne vrijednosti, pravno je zaštićen još 1954. godine. U toku 2002. godine, na osnovu evaluacije prirodnih vrijednosti, proglašen je «spomenikom prirode» u skladu sa kategorizacijom IUCN-a. Na prostoru ovog područja procjenjuje se da egzistira veliki dio biljnog svijeta Bosne i Hercegovine.

Relativno izražen stupanj heterogenosti prirodnih faktora (geološke podloge, tipova tala, reljefa, hidrografske mreže, ekoklime, te drugih faktora) uvjetovao je razvoj veoma bogatog živog svijeta i brojnih životnih zajednica. Biljni i životinjski oblici ovog prostora organizirani su u oko 200 ekoloških sistema nivoa asocijacija, 63 nivoa vegetacijske sveze i podsveze, 35 vegetacijskih redova i 21 sistema nivoa vegetacijske klase. U vegetacijsko-ekološkom pogledu, ovo područje pripada oblasti sa najvišim stupnjem vegetacijske i ekološke raznolikosti.

Specifičan položaj, klimatske prilike, geološka podloga, tipovi zemljišta, odnos ovog prostora i njegov položaj u sistemu planina kontinentalnih Dinarida, te i znatno šire, izražena posebna orogeneza, te pedogeneza i singeneza, kao i uticaj antropogenog faktora, uslovio je i niz florističkih, vegetacijskih i ekoloških specifičnosti.

U sastav flore i vegetacije ovog prostora konstatovano je oko 1500 vrsta vaskularnih biljaka. Biljnogeografskom analizom utvrđen je visok procenat vrsta endemičnog karaktera: dinarskog, balkanskog i jugoistočnoevropskog rasprostranjenja.

Svijet gljiva, na ovom području je veoma raznovrstan. Visok nivo ukupne biološke raznolikosti prostora Skakavca, uvjetovao je razvoj mnoštva predstavnika trećeg carstva u okviru živih organizama, jednog od najmanje poznatih u planetarnim razmjerama, carstva gljiva.

Valorizacija prirodnih vrijednosti područja Skakavac inicirala je zoniranje ovog prostora:

- Prva zona – nukleus zaštićene zone predstavlja prostor najviših vrijednosti koje moraju ostati u potpunosti očuvane.
- Druga zona – puferska zona (tampon zona) je prostor na kome se ostvaruje prvenstveno očuvanje i zaštita izvornog stanja.
- Treća zona – tranzicijska prelazna zona je prostor u kome prevladava održanje izvornog stanja.

Vodopad Skakavac nalazi se u zoni nukleusa. Njegova okolina je jedna od najheterogenijih. U tom prostoru dominiraju smrčevo-jelove šume *Abieti-Piceetum illyricum* i bukovo-jelove šume sa smrčom *Abieti-Fagetum illyricum*. Na izraženijim nagibima terena, na plitkim karbonatnim tlima u neposrednoj blizini vodopada razvijene su termofilne šume i šikare crnog graba i jesenje šašike *Seslerio autumnalis-Ostryetum carpinifoliae* i crnog graba i

crnog jasena Orno – *Ostryetum carpinifoliae*. Ispod vodopada ove šume i šikare, na blažim nagibima prelaze u termofilne bukove šume *Seslerio autumnalis* – *Fagetum moesiaceae*. Posebno interesantno je istaći nalazište mečije lijeske *Corylus colurna*, inače veoma rijetke vrste. Ovo nalazište je najsjevernije u njenom arealu.

Na stijenama oko vodopada razvija se vegetacija koja obiluje endemičnim i reliktnim vrstama, kao što su: *Edrianthus jugoslavicus*, *Crepis dinarica*, *Dianthus kitaibelli*, *Iris bosniaca*, *Sesleria angustifolia*, *Daphne alpina*, *Atamatha cretensis*, *Moehringia bavarica*, *Potentilla persicina* i dr.

Vodopad Skakavac kao izuzetna prirodna vrijednost i rijetkost, te izuzetno značajna okolina, koja je jedna od najheterogenijih u tom prostoru podliježe strogom režimu zaštite.

